

Handläggare
Peter Mellin
Telefon: 085081501488

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2019-08-29

Remiss Uppdaterad åtgärdstabell för särskilt skyddsvärda träd 2020 – 2024, KS 2019/1098

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat en remiss från Länsstyrelsen i Västmanlands län till bland annat Skarpnäcks stadsdelsnämnd för yttrande. Remissen heter ”Uppdaterad åtgärdstabell för särskilt skyddsvärda träd 2020-2024” och är ett åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd vilka omfattar gamla, grova och håliga träd som står i kulturlandskapet.

I förslaget till åtgärdsprogrammet, som är en uppdatering av tidigare program, definieras skyddsvärda träd och vilka trädmiljöer som är särskilt viktiga att prioritera inom bevarandeplanering och vid genomförande av skötselåtgärder. I åtgärdsprogrammet beskrivs en rad olika åtgärder, fördelade mellan olika aktörer, som tillsammans ska leda till att uppsätta mål om bevarande och utveckling av skyddsvärda träd och trädmiljöer uppnås.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd är mycket ambitiöst och angeläget. Bevarandet av gamla, grova och ihåliga träd är viktiga ur en rad olika aspekter, inte minst ur en ekologisk synvinkel.

Många av de förslag till åtgärder som lämnas i förslaget är enligt förvaltningen angelägna att genomföra och tillämpa, exempelvis att ta fram åtgärdsplaner för särskilt skyddsvärda träd samt återplantering av träd.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat en remiss från länsstyrelsen i Västmanlands län till bland annat Skarpnäcks stadsdelsnämnd för yttrande. Remissen heter ”Uppdaterad åtgärdstabell för särskilt skyddsvärda träd 2020-2024” och är ett åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd.

Ärendet har förutom till Skarpnäcks stadsdelsnämnd remitterats till Södermalms och Spånga-Tenstas stadsdelsnämnder, trafiknämnden, kyrkogårdsnämnden, stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Remisstiden stäcker sig till den 27 augusti 2019 varför stadsdelsnämndens beslut måste justeras omedelbart. Kommunstyrelsen har informerats om att nämndens svar på remissen inkommer snarast efter sammanträdesdatumet den 29 augusti 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och har behandlats i förvaltningsgrupp 2019-08-22 och i pensionärsrådet 2019-08-22.

Ärendet

Nedan presenteras sammanfattning av förslaget till åtgärdsprogram.

Bakgrund

Det första åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd fastställdes under år 2004 och omfattade perioden 2004-2009. Åtgärdsprogrammet reviderades 2011 vilket resulterade i ett andra åtgärdsprogram som omfattade perioden 2012-2016. Utifrån en utvärdering av detta program konstaterade Naturvårdsverket att genomförandet av programmet varit framgångsrikt men att ytterligare insatser behövs. Naturvårdsverket beslutade därför att förlänga programmet till och med 2023 med en uppdatering av kortsiktiga mål och åtgärdstabellen.

Med skyddsvärda träd avses:

- Jätteträd, grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.

- Äldre träd, gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd, träd grövre än 40 centimeter i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstammen.

Programmet beskriver fem trädmiljöer som särskilt viktiga att prioritera inom bevarandeplanering och vid genomförande av skötselåtgärder:

- Grova och gamla ekar
- Gårdsmiljöer
- Parker och kyrkogårdar
- Alléer och andra vägnära träd
- Hamlade träd.

Åtgärdsprogrammets mål och åtgärder riktar sig i första hand till berörda offentliga aktörer.

Åtgärdsprogrammet koordineras sedan 2012 av Länsstyrelsen i Västmanlands län.

I förslaget anges att bifogad åtgärdstabell endast är vägledande, ej formellt bindande dokument, och ska gälla under perioden 2019-2023.

På länsstyrelserna runt om i Sverige pågår just nu arbetet med att ta fram så kallade värdeetrakter inom arbetet med grön infrastruktur. De åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet bör fokuseras till värdeetrakterna då det är där som åtgärderna gör störst nytta.

Vision och mål

Grova, gamla, ihåliga eller hamla träd bevaras som ett viktigt värdebärande element i landskapet. Träden och deras närmiljöer förvaltas på ett sätt som gör att trädens vitalitet och värden för biologisk mångfald och kulturarv bevaras.

Långsiktiga mål (2050)

Antalet särskilt skyddsvärda träd har inte minskat på länsnivå jämfört med antalet träd 2012.

Kortsiktiga mål (2030)

Nedan beskrivs endast de mål som i första hand är aktuella för staden.

Skyddade områden: I skyddade områden är samtliga särskilt skyddsvärda träd utan friställningsbehov i samtliga län.

Alléer: Antalet alléer har ökat med 5 procent utifrån antalet kända träd i respektive län år 2015.

Tätort: Trädkronsträckningen i varje tätort är minst 25 procent och har ökat med 2 procent utifrån krontäckningen 2020.

Parker, begravningsplatser, kyrkogårdar och kyrkotomter: Antalet träd i enskilda parker, begravningsplatser, kyrkogårdar eller kyrkotomter minskar inte.

Åtgärder och rekommendationer

I förslaget beskrivs en rad olika åtgärder, fördelade mellan olika aktörer, som tillsammans ska leda till att uppsatta mål om bevarande och utveckling av skyddsvärda träd och trädmiljöer uppnås. Här beskrivs de åtgärder och rekommendationer som berör kommunerna.

Krav på arborister

Arborister som anlitas av någon av aktörerna bör ha tillräcklig kompetens. Därför ska krav på certifiering ställas i upphandlingar och uppdrag.

Information till kommuninnevånare

Samtliga kommuner informerar senast år 2023 allmänheten var trädfällningsförbud gäller.

Trädvårdsplaner och åtgärdsplaner för särskilt skyddsvärda träd i tätorter, parker, alléer, begravningsplatser, kyrkogårdar och kyrkotomter

Trädvårdsplaner bör upprättas för ovanstående platser och uppdateras minst vart tionde år. De särskilt skyddsvärda träd som pekas ut i planerna bör ha en åtgärdsplan senast 2022 som beskriver hur varje enskilt träd och den omgivande marken bör skötas för att trädet ska bevaras så länge som möjligt.

Kommunal strategi för träd

Senast 2021 ska det finnas en kommunal strategi för att långsiktigt behålla särskilt skyddsvärda träd och för att uppnå ökad livslängd för alla träd.

Kommunala trädråd

En stor majoritet av kommunerna i Götaland och södra Svealand

bör inrätta ett trädråd med kompetens i form av trädgårdsmästare, ekolog, arborist och kulturmiljövårdare senast 2021.

Skötsel av efterträdare

Efterträdare till särskilt skyddsvärda träd bör skötas på samma sätt som de särskilt skyddsvärda träden med hävd och friställning, detta för att bli framtidens särskilt skyddsvärda träd.

Biodepå/faunadepå

Ibland är det inte möjligt att ha kvar död ved på den plats där trädet fallit. Trädresterna kan då läggas på ett mer passande ställe i form av en biodepå/faunadepå, helst i närheten av den plats där träden stod. Varje kommun bör skapa två biodepåer inom kommunen som görs tillgänglig att lägga ved på. Biodepåer ska utnyttjas av den kommunala verksamheten, men i mån av plats, även göras tillgänglig för till exempel större företag eller privatpersoner.

Skötsel av alléer och träd vid spåranläggningar

Väggkantskötsel ska ske på ett sådant sätt att alléträd inte skadas. Slätteraggat får inte användas närmare än två meter från träden.

Skötsel av träd i parker, på begravningsplatser, kyrkogårdar och kyrkotomter

På ovannämnda platser sköts träd och den omgivande marken i enlighet med framtagna trädvårdsplaner så att träden bevaras så länge som möjligt och de biologiska, kulturhistoriska och sociala värdena behålls.

Bevara särskilt skyddsvärda träd framför att avverka dem

Många skyddsvärda träd tros utgöra en säkerhetsrisk varför en del av dessa träd avverkas. Det finns flera åtgärder som kan tillämpas för att bevara och skydda träden och därmed minimera behovet av avverkning. Exempelvis kan en certifierad arborist undersöka det aktuella trädet för att säkerställa att det verkligen utgör en säkerhetsrisk. Om så är fallet kan exempelvis beskärningsåtgärder göras för att minska riskerna.

Skydda träd vid exploatering

Många träd avverkas eller skadas vid olika typer av exploateringar, vid byggen av vägar och i samband med ledningsdragningar. Det finns metoder för att minska skador och fällningar av träd vilka finns beskrivna i skriften ”Standard för skyddande av träd vid byggnation”.

Återplantering

Vid nedtagning av träd bör nya återplanteras i området. Trädslag ska väljas som bäst klarar av att bibehålla de biologiska, kulturhistoriska och sociala värden som finns i området.

Inventering av träd i tätorter

Samtliga träd i tätorter ska inventeras av kommunen. De ska läggas i en databas som är tillgänglig för allmänheten.

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd är mycket ambitiöst och angeläget. Bevarandet av gamla, grova och ihåliga träd är viktiga ur en rad olika aspekter, inte minst ur en ekologisk synvinkel.

Många av de förslag till åtgärder som lämnas i förslaget är enligt förvaltningen angelägna att genomföra och tillämpa, exempelvis att ta fram åtgärdsplaner för särskilt skyddsvärda träd samt återplantering av träd.

Förvaltningen ställer sig dock frågande till om tidplanen för flera av nämnda åtgärder är realistiska, exempelvis att senast till år 2022 ha upprättade trädvårdsplaner och specifika åtgärdsplaner för särskilt skyddsvärda träd, då framtagandet av dessa dokument tar stora personella och ekonomiska resurser i anspråk.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Uppdaterad åtgärdstabell för särskilt skyddsvärda träd 2020-2024, Länsstyrelsen Västmanlands län.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2019-08-08